

Sygn. akt VII U 1590/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 stycznia 2015r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Stachurska

Protokolant: Beata Gawrońska

po rozpoznaniu w dniu 20 stycznia 2015r. w Warszawie

sprawy A. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...)w W.

o rentę socjalną

na skutek odwołania A. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) w W.

z dnia 23 sierpnia 2012r., znak: (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

A. D. w dniu 12 września 2012r. złożył do Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

(...) w W., odwołanie od decyzji z dnia 23 sierpnia 2012r., znak: (...), odmawiającej prawa do renty socjalnej. W odwołaniu wskazał, że nie zgadza się z zaskarżoną decyzją, jednakże nie uzasadnił swojego stanowiska (odwołanie od decyzji ZUS z dnia 23 sierpnia 2012r., znak: (...),

k. 2 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podniósł, że w dniu

4 czerwca 2012r. został złożony wniosek o ustalenie prawa do renty socjalnej dla A. D. na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 czerwca 2003r. o rencie socjalnej. W toku postępowania, na podstawie art. 5 ustawy o rencie socjalnej w związku z przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, odwołujący został skierowany na badanie przez komisję lekarską ZUS, która orzeczeniem

z dnia 17 sierpnia 2012r. uznała badanego za całkowicie niezdolnego do pracy oraz stwierdziła, że niezdolność do pracy pozostaje w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed ukończeniem 18 roku życia. Jednocześnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych nadmienił, że zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej, renta socjalna nie przysługuje za okres tymczasowego aresztowania lub odbywania kary pozbawienia wolności, a A. D. od marca 2012r. jest tymczasowo aresztowany. Wobec powyższego, organ rentowy zaskarżoną decyzją z dnia 23 sierpnia 2012r.

odmówił prawa do wnioskowanego świadczenia (odpowieź ZUS na odwołanie od decyzji ZUS z dnia 23 sierpnia 2012r., znak: (...), k. 3-4 a.s.).

Wyrokiem z dnia 9 kwietnia 2013r. wydanym w sprawie o sygn. akt VII U 1483/12 Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał A. D. prawo do renty socjalnej od dnia 1 czerwca 2012r. do dnia 31 stycznia 2014r. (wyrok Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie z dnia 9 kwietnia 2013r. wraz z uzasadnieniem, k. 54, k. 60-62 a.s.).

Od powyższego wyroku apelację złożył Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. (apelacja, k. 69 – 70 a.s.).

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 23 lipca 2014r. wydanym w sprawie o sygn. akt III AUa 1613/13 uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu Warszawa – Praga w Warszawie VII Wydziałowi Ubezpieczeń Społecznych do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego. W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny podniósł, że w sprawie konieczne jest uzupełnienie stanu faktycznego sprawy i podkreślił, że przedmiotem sporu jest decyzja organu rentowego z dnia 23 sierpnia 2012r. odmawiająca ubezpieczonemu prawa do renty socjalnej z powodu przebywania przez niego w areszcie śledczym, nie zaś

z powodu niespełnienia przesłanek z art. 4 ustawy o rencie socjalnej. Dodatkowo Sąd II instancji wskazał, że przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy powinien w pierwszej kolejności szczegółowo wysłuchać A. D. w trybie art. 212 k.p.c. w celu ustalenia, czy przez cały okres od chwili złożenia wniosku o rentę socjalną przebywał w areszcie śledczym, ewentualnie odbywał karę pozbawienia wolności. Wysłuchanie to winno mieć na celu także ustalenie tych okoliczności faktycznych, o których mowa w ust. 3 art. 8 ustawy, a więc czy ubezpieczony nadal jest najemcą lokalu socjalnego położonego w W. przy ul. (...) (ewentualnie innego lokalu) na mocy umowy z dnia 25 maja 2010r. zawartej z Miastem (...) W., czy jest osobą samotnie gospodarującą, nieposiadającą innego przychodu, czy w wynajmowanym przez niego lokalu przebywają inne osoby. Następnie w zależności od wyników przeprowadzonego postępowania dowodowego oraz mając na uwadze stanowiska stron procesu, Sąd Okręgowy podejmie decyzję z urzędu lub na wniosek, co do ewentualnego zweryfikowania pozyskanych w ten sposób ustaleń faktycznych, ale też zweryfikowania dowodów złożonych przez ubezpieczonego na etapie postępowania przed Sądem Apelacyjnym (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 lipca 2014r. wraz z uzasadnieniem, k. 118, k. 120-129 a.s.).

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. D. urodzonemu w dniu (...), wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie z dnia 1 lipca 2009r., sygn. akt II C 617/07, nakazano opróżnić i opuścić lokal nr (...) przy ul. (...) w W., przyznając jednocześnie uprawnienie do otrzymania lokalu socjalnego zgodnie ze skierowaniem znak: (...) z dnia 24 marca 2010r. wydanym przez Urząd Miasta (...) W. Urząd Dzielnicy P. (pismo Urzędu (...) W. z dnia 15 grudnia 2014r., k. 169 a.s.).

Od marca 2012r. odwołujący stale przebywa w Areszcie Śledczym w W. (zeznania A. D., k. 196-197 a.s.). W tym czasie nie był zatrudniony odpłatnie oraz nie otrzymywał środków pieniężnych (zaświadczenie z Aresztu Śledczego W. – B. z dnia 20 listopada 2014r., k. 161 a.s.). Nie był i nie jest również uprawniony do jakichkolwiek świadczeń oraz nie posiada dodatkowych źródeł dochodu (zeznania A. D., k. 146 – 147 a.s.).

Odwołujący na podstawie podpisanej w dniu 25 maja 2010r. umowy najmu nr (...) miał przydzielony lokal socjalny przy ul. (...) w W.. Umowa została zawarta na czas określony do dnia 25 maja 2012r. Opłaty czynszowe naliczane były za jedną osobę, uiszczała je z własnych środków M. P. – siostra odwołującego (umowa najmu lokalu socjalnego nr (...) z dnia 25 maja 2010r., k. 87 a.s., zeznania świadka M. P., k. 162-163 a.s., zeznania A. D., k. 146 – 147 a.s.).

M. P. w związku z przebywaniem odwołującego w Zakładzie Karnym prowadziła w jego imieniu wszelkie sprawy dotyczące lokalu socjalnego. Dokonywała tego zgodnie z upoważnieniem z dnia 21 lipca 2011r. (upoważnienie, k. 90 a.s. i k. 92 a.s.). W dniu 10 maja 2012r. do M. P. zostało skierowane pismo Urzędu Miasta (...) W. informujące, że w związku z decyzją nr (...) (...) Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego z dnia 18 listopada 2011r. nakazującej

Miastu (...) W. usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości w budynku przy ul. (...), A. D. został umieszczony na liście osób zakwalifikowanych do najmu innego lokalu socjalnego (pismo z Urzędu Miasta (...) W., Urzędu Dzielnicy P. z dnia 10 maja 2012r., k. 89 a.s., zeznania świadka M. P., k. 162-163 a.s., zeznania A. D., k. 146 – 147 a.s.).

W dniu 6 lutego 2014r. M. P. w imieniu A. D. zawarła kolejną umowę najmu lokalu socjalnego na czas oznaczony, tj. do dnia 6 lutego 2017r. Przedmiotem umowy był lokal nr (...) przy ul. (...) w W.. Opłaty za ten lokal z tytułu dostawy mediów nie są jednak naliczane z uwagi na fakt przebywania odwołującego w Zakładzie Karnym w W. (zeznania świadka M. P., k. 162-163 a.s., pismo z Zakładu (...) w Dzielnicy P. (...) W. z dnia 10 grudnia 2014r., k. 164 a.s.).

W dniu 4 czerwca 2012r. ubezpieczony złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wniosek o rentę socjalną (wniosek o rentę socjalną, k. 1-4 a.r.). Po przeprowadzeniu bezpośredniego badania i dokonaniu analizy przedstawionej dokumentacji medycznej, w tym dokumentacji z przebiegu leczenia w latach 1992 – 2012 oraz zaświadczeń o stanie zdrowia wystawionych przez lekarzy leczących w 2012r., Lekarz Orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 2 sierpnia 2012r. uznał, że A. D. jest całkowicie niezdolny do pracy do dnia 31 sierpnia 2013r. Jednocześnie ustalono, że całkowita niezdolność do pracy pozostaje w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed ukończeniem 18 roku życia (orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 2 sierpnia 2012r., k. 23 a.r.).

W związku z wniesionym sprzeciwem, sprawa została skierowana do rozpatrzenia przez Komisję Lekarską ZUS nr (...), która orzeczeniem z dnia 17 sierpnia 2012r. uznała, że A. D. jest całkowicie niezdolny do pracy do dnia 31 sierpnia 2013r. Dodatkowo ustalono datę powstania całkowitej niezdolności do pracy, tj. maj 2008r. oraz uznano, że całkowita niezdolność do pracy pozostaje w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed ukończeniem 18 roku życia (orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS nr (...) z dnia 17 sierpnia 2012r., k. 33 a.r.).

W oparciu o powyższe ustalenia Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. wydał w dniu 23 sierpnia 2012r. decyzję znak: (...), w której odmówił A. D. prawa do wnioskowanego świadczenia (decyzja ZUS z dnia 23 sierpnia 2012r., znak: (...), k. 37-38 a.r.).

Od odmownej decyzji A. D. wniósł odwołanie (odwołanie od decyzji ZUS z dnia 23 sierpnia 2012r., znak: (...), k. 2 a.s.) i w toku postępowania złożył oświadczenie, że z kwoty renty socjalnej, jeśli zostanie mu przyznana, będzie dokonywał opłat czynszu lub innych należności za socjalny lokal mieszkalny (oświadczenie z dnia 14 stycznia 2015r., k. 179 a.s.).

Z uwagi na dopuszczenie przez Sąd dowodu z opinii biegłych, biegła psycholog J. K. w opinii z dnia 24 listopada 2012r. stwierdziła, iż odwołujący od 14 roku życia zażywa środki psychoaktywne. Nadużywa też alkoholu i pali papierosy. Kilkakrotnie był hospitalizowany z powodu objawów psychotycznych. Biegła stwierdziła, iż najwcześniejszy udokumentowany stan uzależnienia od środków psychoaktywnych u wnioskodawcy jest datowany od 11 maja 2009 roku, czyli w wieku 31 lat. Brak jest dowodów na to, że wcześniejsze odurzanie się powodowało niezdolność do pracy. W ocenie biegłej datę niezdolności do pracy odwołującego, która pozostaje w związku z naruszeniem sprawności organizmu ustala się na 11 maja 2009 roku do dnia 31 maja 2012 roku (z uwagi na fakt przebywania wnioskodawcy w zakładzie karnym, gdzie winien utrzymywać abstynencję) (opinia biegłej psycholog, k. 21 a.s.).

Biegły specjalista chorób wewnętrznych dr n. med. P. D. w opinii z dnia 5 grudnia 2012r., biorąc pod uwagę dostępną dokumentację medyczną, nie znalazł wystarczających podstaw do tego, aby uznać A. D. za osobę całkowicie niezdolną do pracy z przyczyn internistycznych. W ocenie biegłego również w przeszłości nie istniały podstawy do takiego ustalenia (opinia biegłego specjalisty chorób wewnętrznych, k. 25 a.s.).

Biegła sądowa z dziedziny psychiatrii dr M. L. w opinii z dnia 3 stycznia 2013r. stwierdziła, że odwołujący od 1992 roku zażywa środki psychoaktywne – marihuana, amfetamina, LSD, heroina (od 17-tego roku życia), benzodiazepiny, alkohol. Wielokrotnie podejmował nieefektywne próby leczenia. Miał 8-letni okres abstynencji wymuszony pobytem

w zakładzie karnym. Od wyjścia z zakładu karnego w maju 2008 roku ponownie zażywał narkotyki, leki, alkohol. Biegła po analizie dokumentacji medycznej rozpoznała u odwołującego uzależnienie mieszane opiaty, alkohol, benzodiazepiny. W ocenie biegłej w związku z głęboką psychodegradacją, wiekiem rozpoczęcia i czasem trwania uzależnienia, a także brakiem efektywnych prób podjęcia leczenia odwykowego A. D. jest całkowicie niezdolny do pracy zawodowej od 11 maja 2009 roku (data pierwszej hospitalizacji psychiatrycznej) do stycznia 2014 roku. Niezdolność do pracy pozostaje w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed 18 rokiem życia (opinia biegłej sądowej z dziedziny psychiatrii, k. 28 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów, które w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Jednocześnie Sąd uwzględnił zeznania odwołującego A. D. (k. 146-147 a.s.) i świadka M. P. (k. 162-163 a.s.), ponieważ były jednolite i w znaczącej części wskazywały na te same fakty i zdarzenia. Zdaniem Sądu były więc wiarygodne i stanowiły podstawę ustaleń faktycznych w sprawie. Dodatkowo podstawę ustaleń stanowiły opinie biegłych sądowych, które nie budziły wątpliwości i zastrzeżeń stron. Potwierdziły one stanowisko wyrażone przez Lekarza Orzecznika ZUS i Komisję Lekarską ZUS z tą tylko zmianą, że zgodnie ze stanowiskiem biegłej M. L., A. D. jest całkowicie niezdolny do pracy do stycznia 2014r.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie A. D. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. z dnia 23 sierpnia 2012r., znak: (...), jest niezasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie niesporna między stronami była całkowita niezdolność do pracy A. D., która powstała przed ukończeniem 18 roku życia. Została ona potwierdzona w orzeczeniu Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 2 sierpnia 2012r., w orzeczeniu Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 17 sierpnia 2012r. oraz w opiniach biegłych psychologa i psychiatry. Przez organy orzecznicze ZUS odwołujący został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy do dnia 31 sierpnia 2013r., biegła M. L. – specjalista z dziedziny psychiatrii – wskazywała zaś na styczeń 2014r. jako datę, do której A. D. jest osobą niezdolną do pracy.

Okolicznością sporną w prowadzonym postępowaniu było to, czy odwołującemu przysługuje renta socjalna z uwagi na treść art. 8 ustawy z dnia 27 czerwca 2003r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2013r., poz. 982). Wskazany przepis w ust. 1 wskazuje, że renta socjalna nie przysługuje za okres tymczasowego aresztowania lub odbywania kary pozbawienia wolności, z zastrzeżeniem ust. 1a. Ust. 1a określa, że ust. 1 nie stosuje się do osób odbywających karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego.

W rozpoznawanej sprawie, tak jak wskazywał organ rentowy, w dacie składania wniosku o rentę socjalną i później – aż do chwili obecnej, A. D. był i wciąż jest pozbawiony wolności. Najpierw przebywał w areszcie jako tymczasowo aresztowany, a potem rozpoczął odbywanie kary pozbawienia wolności. W związku z tym od marca 2012r., tj. od daty, którą wskazywał w zeznaniach, nie przebywał poza zakładem karnym. To z kolei wskazuje, że zgodnie z powołanym art. 8 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej, prawo do wnioskowanego świadczenia nie byłoby mu należne. Odwołujący powoływał się jednak, że z uwagi na przydzielenie mu lokalu socjalnego, powinien być zastosowany w sprawie art. 8 ust. 3 ustawy o rencie socjalnej. Tenże przepis stanowi, że osobie tymczasowo aresztowanej lub odbywającej karę pozbawienia wolności samotnie gospodarującej, nieposiadającej innego przychodu i niemającej prawa do renty rodzinnej, która jest właścicielem lokalu mieszkalnego (domu jednorodzinny), której przysługuje spółdzielcze prawo do lokalu lub która jest najemcą lokalu mieszkalnego wchodzącego w skład mieszkaniowego zasobu gminy, innych jednostek samorządu terytorialnego albo stanowiącego własność Skarbu Państwa lub państwowych osób prawnych, może być wypłacane 50% kwoty renty socjalnej, jeżeli zobowiąże się pisemnie, że z kwoty tej będzie dokonywała opłat z tytułu czynszu lub innych należności za lokal mieszkalny (dom jednorodzinny), a w lokalu (domu jednorodzinny) nie przebywają inne osoby.

Z powołanego art. 8 ust. 3 ustawy o rencie socjalnej wynika zatem, że nawet w sytuacji, gdy osoba uprawniona do renty socjalnej jest tymczasowo aresztowana lub pozbawiona wolności (a zatem koszty jej utrzymania ponosi Skarb

Państwa), możliwe jest wypłacanie jej (również ze środków Skarbu Państwa) 50% renty socjalnej z przeznaczeniem na pokrycie opłat z tytułu czynszu lub innych należności za lokal mieszkalny lub dom jednorodzinny.

Z ustaleń poczynionych przez Sąd wynika, że w rozpoznawanej sprawie A. D. okresowo – choć był pozbawiony wolności – spełniał warunki z art. 8 ust. 3 ustawy. Miało to miejsce w okresie, na który została zawarta umowa najmu lokalu socjalnego, tj. od 25 maja 2010r. do 25 maja 2012r. Później odwołujący został umieszczony na liście osób zakwalifikowanych do najmu innego lokalu socjalnego, gdyż ten, na który była podpisana umowa, został przeznaczony do rozbiórki. Pomimo umieszczenia w roku 2012 na liście osób skierowanych do najmu innego lokalu, A. D. stał się najemcą kolejnego lokalu socjalnego dopiero w lutym 2014r.

Zdaniem Sądu o spełnieniu przesłanki z art. 8 ust. 3 ustawy, tj. przesłanki bycia najemcą lokalu mieszkalnego wchodzącego w skład mieszkaniowego zasobu gminy, innych jednostek samorządu terytorialnego albo stanowiącego własność Skarbu Państwa lub państwowych osób prawnych, można mówić tylko w okresie, kiedy A. D. miał zawartą umowę najmu, a nie wtedy, kiedy był osobą zakwalifikowaną do najmu lokalu socjalnego. To więc oznacza, że status najemcy A. D. posiadał w okresie od 25 maja 2010r. do 25 maja 2012r., a później od 6 lutego 2014r., zaś renta socjalna z uwagi na fakt całkowitej niezdolności do pracy mogłaby mu przysługiwać w okresie od czerwca 2012r. (data złożenia wniosku w ZUS) do 31 sierpnia 2013r. (data wskazana przez Komisję Lekarską ZUS) bądź do stycznia 2014r. (data wskazana przez biegłego sądowego psychiatrę). W tym więc okresie, kiedy A. D. był całkowicie niezdolny do pracy nie był najemcą lokalu socjalnego. Pierwsza umowa najmu zakończyła się przed datą złożenia wniosku o rentę socjalną, druga umowa najmu została zaś podpisana po okresie całkowitej niezdolności do pracy orzeczonej przez ZUS i przez biegłego sądowego. W tym okresie, kiedy mogłaby być przyznana renta socjalna w wysokości 50%, zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy, A. D. nie był więc najemcą lokalu socjalnego, choć ten warunek spełniał do maja 2012r. i spełnia obecnie. Przyznanie renty socjalnej, ani na okres wynikający z orzeczenia Komisji Lekarskiej ZUS, ani na okres wskazany w uchylonym wyroku Sądu Okręgowego Warszawa – Praga, nie było więc możliwe. Sąd Okręgowy uznał zatem odwołanie za nieuzasadnione i z przyczyn wskazanych, w oparciu o art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił je.

ZARZĄDZENIE

(...)